

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії ЗУНУ

Оксана ДЕСЯТНЮК

Протокол засідання

Приймальної комісії ЗУНУ

№ * від 25.05 2026 р.

ПРОГРАМА

*співбесіди з предмету НМТ («Українська література») для претендентів
на здобуття освітнього ступеня «бакалавр»*

**Голова предметної
екзаменаційної комісії**

Леся БІЛОВУС

**Відповідальний секретар
приймальної комісії**

Василь МЕЛЬНИЧЕНКО

Тернопіль 2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Українська література є одним із фундаментальних складників національної культури, важливим засобом збереження історичної пам'яті народу, формування громадянської свідомості, духовних цінностей та культурної ідентичності особистості. Художнє слово відображає історичний шлях українського народу, його боротьбу за свободу і державність, моральні та світоглядні орієнтири, що особливо актуально в умовах сучасних суспільних викликів.

Вивчення української літератури сприяє розвитку критичного мислення, читацької культури, емоційного інтелекту, здатності до аналізу й інтерпретації художнього тексту, формує повагу до національних і загальнолюдських цінностей. Знання літературної спадщини дає змогу не лише усвідомлювати культурні традиції українського народу, а й краще розуміти сучасні суспільні процеси та місце України у світовому культурному просторі.

Програму вступного випробування з української літератури укладено для вступників на здобуття освітнього ступеня «бакалавр», які відповідно до Правил прийому до Західноукраїнського національного університету мають право проходити вступне випробування у закладі вищої освіти у формі співбесіди.

Програма розроблена на основі Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової і повної середньої освіти та з урахуванням чинної програми зовнішнього незалежного оцінювання й програми національного мультипредметного тесту, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Метою співбесіди є визначення рівня літературної компетентності вступника, його готовності до навчання за освітнім ступенем «бакалавр», перевірка знань програмових художніх творів, основних етапів розвитку української літератури, творчості письменників, літературних напрямів і течій, а також сформованості вмінь аналізувати художній текст, аргументовано висловлювати власні судження та застосовувати базові літературознавчі поняття.

Програма передбачає перевірку готовності вступника до подальшого навчання в закладі вищої освіти, що виявляється у знанні змісту програмових творів, розумінні їхньої проблематики та художньої своєрідності, умінні характеризувати літературних персонажів, аналізувати художні образи й визначати авторську позицію. Важливим складником співбесіди є також оцінювання культури усного мовлення вступника, його здатності логічно, послідовно та аргументовано висловлювати власні думки.

Співбесіда дає змогу оцінити:

- знання змісту художніх творів, передбачених програмою;
- розуміння тематики, проблематики та ідейного спрямування творів;
- знання основних фактів життя і творчості письменників;
- уміння характеризувати персонажів і художні образи;

- здатність аналізувати художній твір та інтерпретувати його зміст;
- володіння основними поняттями теорії літератури;
- культуру усного мовлення, логічність і послідовність викладу думок;
- здатність аргументовано висловлювати власну позицію щодо прочитаного твору.

ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ І СТРУКТУРА СПІВБЕСІДИ

Співбесіда проводиться в усній формі та складається з двох завдань:

1. Відповідь на теоретичне питання з української літератури.

Завдання передбачає перевірку знань вступника щодо історико-літературного процесу, творчості письменників, змісту програмових творів та основних понять теорії літератури.

2. Аналітичне завдання.

Вступник повинен охарактеризувати літературного героя, розкрити проблематику твору, пояснити значення художнього образу, прокоментувати цитату або здійснити порівняльну характеристику персонажів.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКА

Вступник повинен знати:

- основні періоди розвитку української літератури та їхні характерні ознаки;
- авторів і назви творів, передбачених цією програмою;
- зміст, тему, ідею, проблематику та жанрову специфіку програмових творів;
- головних персонажів, систему образів, сюжетні лінії та особливості композиції творів;
- основні літературні напрями, течії, стилі та угруповання;
- поняття з теорії літератури, необхідні для аналізу художнього твору.

Вступник повинен уміти:

- визначати автора, назву, жанр і літературний рід твору;
- розпізнавати літературних персонажів за описом, реплікою, дією або сюжетною ситуацією;
- установлювати відповідність між твором, автором, літературним напрямом, жанром, персонажем чи художньою деталлю;
- аналізувати ідейно-художній зміст твору на рівні, передбаченому шкільним курсом;
- розрізняти тропи, стилістичні фігури, види комічного, елементи сюжету й композиції;
- застосовувати теоретико-літературні поняття до конкретного художнього матеріалу.

Теорія літератури

- Художня література як вид мистецтва. Літературні роди: епос, лірика, драма; міждодові утворення.
- Жанри усної народної творчості та писемної літератури: пісня, дума, балада, байка, поема, повість, роман, новела, драма, комедія, трагікомедія, кіноповість, усмішка.
- Тема, ідея, мотив, проблема, конфлікт, пафос художнього твору.
- Сюжет і композиція. Експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка; позасюжетні елементи.
- Образ-персонаж, ліричний герой, оповідач, художня деталь, портрет, пейзаж, інтер'єр.
- Тропи й стилістичні фігури: епітет, порівняння, метафора, метонімія, символ, алегорія, гіпербола, антитеза, анафора, рефрен, інверсія.
- Види комічного: гумор, іронія, сатира, сарказм, гротеск, бурлеск.
- Основи віршування: строфа, рима, ритм, віршовий розмір, силабо-тонічна система віршування.
- Літературні напрями й стилі: бароко, класицизм, сентименталізм, романтизм, реалізм, модернізм, імпресіонізм, експресіонізм, неоромантизм, символізм, постмодернізм.

Усна народна творчість

Історичні пісні

- Ой Морозе, Морозенко
- Чи не той то Хміль

Маруся Чурай

- Віють вітри, віють буйні
- Засвіт встали козаченьки

Народні балади

- Ой летіла стріла

Народні думи

- Дума про Марусю Богуславку

Давня українська література

- Повість минулих літ (Про заснування Києва; Про помсту княгині Ольги деревлянам)

Література часів Київської Русі

- Слово про похід Ігорів

Григорій Сковорода

- De Libertate
- Всякому місту – звичай і права...
- Бджола та Шершень

Література кінця XVIII – початку XX століття

Іван Котляревський

- Енеїда
- Наталка-Полтавка

Тарас Шевченко

- Катерина

- Кавказ
- Сон (У всякого своя доля...)
- І мертвим, і живим, і ненарожденним...
- Заповіт

Пантелеймон Куліш

- Чорна рада

Іван Нечуй-Левицький

- Кайдашева сім'я

Панас Мирний

- Хіба ревуть воли, як ясла повні? (тільки першу та четверту частини)

Іван Карпенко-Карий

- Мартин Боруля

Іван Франко

- Захар Беркут
- Чого являєшся мені...
- Мойсей

Література ХХ століття

Михайло Коцюбинський

- Intermezzo
- Тіні забутих предків

Василь Стефаник

- Камінний хрест

Ольга Кобилянська

- Valse Mélancolique

Леся Українка

- Лісова пісня
- Contra spem spero!

Микола Вороний

- Блакитна Панна

Олександр Олесь

- Чари ночі
- О слово рідне! Орле скутий!..

Павло Тичина

- О панно Інно...
- Пам'яті тридцяти
- Ви знаєте, як липа шелестить...

Максим Рильський

- У теплі дні збирання винограду...

Микола Хвильовий

- Я (Романтика)

Володимир Сосюра

- Любіть Україну

Валер'ян Підмогильний

- Місто

Юрій Яновський

- Майстер корабля

Остап Вишня

- Моя автобіографія
- Сом

Микола Куліш

- Мина Мазайло

Богдан-Ігор Антонич

- Різдво

Олександр Довженко

- Зачарована Десна

Андрій Малишко

- Пісня про рушник

Василь Симоненко

- Ти знаєш, що ти – людина
- Лебеді материнства
- Задивляюсь у твої зіниці

Василь Голобородько

- Наша мова

Олесь Гончар

- Модри Камень

Григій Тютюнник

- Три зозулі з поклоном

Василь Стус

- Господи, гніву пречистого...

Іван Драч

- Балада про соняшник

Дмитро Павличко

- Два кольори

Ліна Костенко

- Страшні слова, коли вони мовчать
- Маруся Чурай

Твори українських письменників-емігрантів

Іван Багряний

- Тигролови

Євген Маланюк

- Уривок з поеми

Сучасний літературний процес

Загальний огляд, основні тенденції.

Література елітарна і масова.

Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва, його риси.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Результат вступного випробування з української літератури визначається за 200-бальною шкалою. Підсумковий результат співбесіди визначається як сума балів, отриманих вступником за виконання теоретичного питання та аналітичного завдання. Максимальна кількість балів становить 200.

Критерії оцінювання теоретичного питання з української літератури

Оцінювання результатів співбесіди здійснюється з урахуванням рівня сформованості літературної компетентності вступника, що виявляється у знанні змісту програмових творів, основних етапів розвитку української літератури, творчості письменників та володінні базовими літературознавчими поняттями.

Під час оцінювання враховується:

- повнота й правильність відповіді;
- знання художніх творів і літературного процесу;
- розуміння проблематики та ідейного змісту творів;
- уміння використовувати літературознавчу термінологію;
- логічність і послідовність викладу;
- культура усного мовлення.

За виконання теоретичного завдання вступник може отримати максимум 100 балів.

Кількість балів	Критерії оцінювання
1–10	Вступник не розуміє змісту поставленого питання або не може дати відповідь. Відповідь відсутня або складається з окремих непов'язаних висловлювань. Не володіє елементарними знаннями про літературний твір чи автора.
11–20	Виявляє мінімальне уявлення про тему. Відтворює окремі факти без розуміння їх змісту. Не орієнтується у змісті твору. Допускає грубі фактичні помилки.
21–30	Частково орієнтується в матеріалі. Відповідь фрагментарна, поверхова. Основні відомості відтворено неповно. Допускає значні помилки у визначенні жанру, проблематики, персонажів чи літературної доби.
31–40	Відтворює окремі положення теми, але без цілісного розуміння матеріалу. Відповідь містить неточності. Пояснення поверхові. Наводить поодинокі приклади.
41–50	Відповідь відображає основний зміст теми, однак її розкриття є неповним. Допускає

	окремі неточності у характеристиці твору, образів чи літературних явищ.
51–60	Загалом правильно розкриває тему. Демонструє знання змісту твору та основних літературних фактів. Відповідь логічна, хоча недостатньо глибока.
61–70	Достатньо повно і послідовно викладає матеріал. Правильно характеризує літературні явища, образи та проблематику твору. Наводить доречні приклади.
71–80	Повно розкриває тему. Вільно орієнтується в програмовому матеріалі. Використовує літературознавчу термінологію. Відповідь логічна, структурована і переконлива.
81–90	Демонструє ґрунтовні знання і розуміння літературного матеріалу. Уміє узагальнювати факти, встановлювати міжпредметні та історико-літературні зв'язки. Наводить переконливі приклади з текстів творів.
91–100	Демонструє глибоке і системне розуміння теми. Вільно оперує літературознавчими поняттями, аргументовано характеризує твори, образи та художні особливості. Відповідь повна, логічно вибудована, містить самостійні узагальнення й висновки.

Критерії оцінювання аналітичного завдання

Оцінювання аналітичного завдання здійснюється з урахуванням здатності вступника аналізувати художній твір, характеризувати літературних персонажів, визначати проблематику, художні засоби та авторську позицію.

Під час оцінювання враховується:

- розуміння змісту художнього твору;
- умінь аналізувати образи та проблематику;
- аргументованість висновків;
- використання прикладів із тексту;
- самостійність суджень;
- логічність викладу;
- культура усного мовлення.

За виконання аналітичного завдання вступник може отримати максимум 100 балів.

Кількість балів	Критерії оцінювання
1–10	Не може виконати завдання або відповідь не стосується поставленого питання.
11–20	Дає окремі відомості про твір чи персонажа без аналізу. Допускає грубі фактичні

	помилки.
21–30	Намагається аналізувати твір, однак відповідь має переважно описовий характер. Висновки відсутні або помилкові.
31–40	Частково характеризує образ чи проблему. Аналіз поверховий. Аргументація слабка.
41–50	Загалом розуміє зміст твору та його проблематику. Дає елементарну характеристику персонажів. Висновки недостатньо обґрунтовані.
51–60	Правильно характеризує основні аспекти твору. Наводить окремі приклади. Аналіз недостатньо глибокий.
61–70	Достатньо повно аналізує твір. Пояснює роль образів, художніх деталей і проблематики. Робить аргументовані висновки.
71–80	Повно характеризує художній твір. Уміє пояснювати авторський задум, використовує текстові приклади, логічно аргументує власні судження.
81–90	Демонструє високий рівень літературного аналізу. Самостійно формулює висновки, встановлює зв'язки між художніми образами, проблематикою та історико-культурним контекстом.
91–100	Здійснює глибокий і всебічний аналіз твору. Вільно використовує літературознавчу термінологію, аргументує власні висновки текстом твору, демонструє самостійність мислення та високий рівень читацької культури.

Рекомендована література:

1. Галавай А. Українська література. Підготовка до ЗНО. К.: TURBO, 2025. 154 с.
2. Гарюнова Ю.О. Тищенко З.Р. Літвінова І.М. Бутко С.Г. НМТ 2026. Українська література. Інтерактивний довідник. Х.: Ранок, 2025. 336 с.
3. Давиденко І., Дудар Ю., Матвійчук Т. Українська література : Комплексне видання для підготовки до ЗНО. К.: Ліра_К, 2022. 178 с.
4. Куцінко О., Дрозд О. Довідник учня. Українська література. Усі основні відомості з курсу. 5-11 класи. К., 2025. 128 с.
5. Мелешко В.А., Радченко І.О. Довідник Українська література. 2-ге видання для абітурієнтів та школярів. К.: Літера, 556 с.
6. Пізнай мистецтво художнього слова! (сучасний підхід у підготовці до ЗНО). К., 2021. 890 с.
7. Радзіховська В. Українська література. Твій конспект для підготовки до НМТ. К.: Пономаренко Р.В., 2025. 301 с.

Онлайн-ресурси

1. Тести ЗНО-ОНЛАЙН з української мови і літератури за минулі роки. URL: <https://zno.osvita.ua/ukrainian/>
2. Завдання з української мови, згруповані за певними темами, які відповідають мовним темам, передбаченим програмою. URL: <https://zno.osvita.ua/ukrainian/tema.html>
3. ЗНО в картинках: українська література. URL: <https://znoclub.com/images/pdf/zno-v-kartynkah-literatura.pdf>
4. Курси української літератури з 5 по 11 клас від Всеукраїнської школи онлайн та Міністерства освіти і науки. Всеукраїнська школа онлайн. URL: https://lms.e-school.net.ua/courses?search_query=Українська+література
5. Лайфхаки з української літератури. Підготовка до зно. EdEra. URL: https://courses.ed-era.com/courses/course-1:Osvitoria_and_EdEra+lifehacks+201/about
6. Сервіс із підготовки до мультитесту. URL: <https://zno.osvita.ua/multitest/tema.html>
7. Тренувальні тести зно з усіх предметів. URL: <https://www.iznotest.info/ukrayinska-mova-i-literatura/>
8. Українська мова та література. Підготовка до ЗНО. Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:ZNO+UKR101+2017_T1
9. Український центр оцінювання якості освіти. ЗНО-2021: українська мова, українська мова і література (українська література). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KK0ec7GhN0Y>
10. Бібліотека української літератури. URL: <https://www.ukrlib.com.ua>
11. Електронна бібліотека української літератури. URL: <http://www.utoronto.ca/elul/>
12. Ізборник. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації. URL: <http://litopys.org.ua>

13. EXLIBRIS: українська електронна бібліотека історія, публіцистика, художня література. URL: <http://exlibris.org.ua>

14. Українська література: літературознавчі терміни для підготовки до ЗНО/НМТ. URL: <https://osvita.ua/test/training/materialy-instrumenty/93630/>

15. Подкасти з української літератури. URL: <https://osvita.ua/test/training/ukr-literature/>

16. Підготовка до НМТ з української літератури. URL: https://www.youtube.com/playlist?list=PL1711_MdIZLGijFEJyBufwIENF_3i5wz

v